

Wij komen nu tot vier vooroorlogse confessionele partijen: de Rooms-Katholieke Staatspartij, de Anti-Revolutionaire Partij, de Christelijk-Historische Unie en de Staatkundig Gereformeerde Partij. Er was nog een vijfde geweest, even anti-katholiek als die laatste, de Hervormd-Gereformeerde Staatspartij – zij kwam na de bevrijding niet terug; de Staatkundig Gereformeerde Partij, die twee afgevaardigden in de Tweede Kamer had gehad: ds. G. H. Kersten en ds. P. Zandt, wel.

Eerst iets over die SGP.

Haar oprichter en voorzitter, ds. Kersten, was namens het kerkgenootschap der Gereformeerde Gemeenten begin '41 toegetreden tot het overlegorgaan der protestantse kerken, het Convent der Kerken – hij had hier grote weerstanden gewekt met zijn standpunt dat verzet tegen de overheid, ook de Duitse, niet toelaatbaar was, had in maart '41 het bij het college van secretarissen-generaal ingediend protest van het Convent tegen de zich aftekenende Jodenvervolging niet ondertekend, had vervolgens een wenk van het Convent om niet langer aan het beraad deel te nemen, ter harte genomen en had in kerkelijke kringen nieuwe ergernis gewekt door er in de herfst van '41 mee akkoord te gaan dat het dagblad van de SGP, *De Banier*, als *Algemeen Protestants Dagblad* zou voortgaan te verschijnen onder hoofdredactie van een NSB'er. Nadien had het illegale *Trouw* ds. Kersten enkele malen scherp aangevallen – aanvallen die deze naast zich had neergelegd: hij meende dat op zijn houding schriftuurlijk niets aan te merken viel en aan bestrijding door gereformeerden en anti-revolutionairen, wier samengaan met 'Rome' hij steeds fel gehekeld had, was hij gewend.

In september '45 werd hij als lid van de Tweede Kamer door de zuiveringscommissie der Staten-Generaal (waarover straks meer) geschrapt. Dat feit maakte op het kader van de SGP, dat sinds een kwart eeuw de Nederlandse overheid als een on-Christelijke macht had gezien, geen enkele indruk. Dat kader kwam begin maart '46 in Utrecht bijeen en hoorde er met verontwaardiging dat zijn vereerde voorganger uit de radio had moeten vernemen dat hij geen Kamerlid meer was en dat hij daarvan nimmer schriftelijk bericht had gekregen. 'Alle heulen met de vijand was verre van mij', zei ds. Kersten.¹ Hij werd als voorzitter van de SGP herkozen en als no. 1 op haar kandidatenlijst geplaatst – benoemingen die hij met het oog op zijn gezondheidstoestand (hij leed aan een hartkwaal) niet aanvaardde. De vergadering die daarin berustte (ds. Zandt

¹ 'Openings- en afscheidsredevoeringen ter algemene vergadering van de Staatkundig Gereformeerde Partij, 7 maart 1946', in *Hoort de roede*, dl. 2 (1981), p. 87.